

MAKTABGACHA TA'LIM TIZIMIDA TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING MUAMMO VA YECHIMLARI

Choriyeva Surayyo Choriyevna

Termiz davlat pedagogika instituti Maktabgacha ta'lim nazariyasi kafedrası
o'qituvchisi, Termiz sh., O'zbekiston
e-mail: surayyo.choriyeva.92@bk.ru

Annotatsiya. *Bola hayotida maktabgacha ta'lim davri muhim o'rin tutadi. Shu bois maktabgacha ta'lim davri ta'lim jarayonidagi eng mas'uliyatli davrdir. Bu paytda bolaning savodi chiqishi bilan birga, uning dunyoqarashi shakllanadi, tafakkur qilish malakasi rivojlanadi.*

Bu davrda bolaning zihnini o'stirishga qaratilgan har bir mashg'ulot bola aqlining tarkib topishi va rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Shuning uchun ham bu davrda, avvalo, ta'lim jarayonini qiziqarli, ta'sirli qilib tashkil etishga, motiv hosil qilish va uni rivojlantirishga e'tibor qaratish lozim. Bunda esa pedagogdan ta'lim jarayoniga innovatsion yondashuv talab etiladi.

Kalit so'zlar: *bola, ta'lim, tarbiya, motiv, innovatsiya, texnologiya, o'qituvchi, faoliyat.*

Абстрактный. *Период дошкольного воспитания играет важную роль в жизни ребенка. Поэтому период дошкольного воспитания является наиболее ответственным периодом в образовательном процессе. В это время вместе с грамотностью ребенка формируется его мировоззрение, развиваются мыслительные способности.*

В этот период всякая деятельность, направленная на развитие психики ребенка, оказывает большое влияние на состав и развитие психики ребенка. Поэтому в этот период в первую очередь необходимо обратить внимание на организацию учебного процесса в интересной и эффективной форме, на создание мотива и его развитие. В этом случае от педагога требуется инновационный подход к образовательному процессу.

Ключевые слова: *ребенок, воспитание, обучение, мотивация, инновация, технология, педагог, деятельность.*

Abstract. *The period of preschool education plays an important role in a child's life. Therefore, the period of preschool education is the most responsible period in the educational process. At this time, together with the child's literacy, his worldview is formed, and his thinking skills develop.*

During this period, every activity aimed at developing the child's mind has a great impact on the composition and development of the child's mind. Therefore, in this period, first of all, it is necessary to pay attention to the organization of the educational process in an interesting and effective way, to create a motive and to develop it. In this case, an innovative approach to the educational process is required from the pedagogue.

Key words: *child, education, training, motivation, innovation, technology, teacher, activity.*

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev tomonidan nafaqat mamlakatimiz, balki, butun dunyo hamjamiyati e'tibori ham yoshlar ta'lim-tarbiyasi, ma'naviyati va huquqlari himoyasiga qaratilib, Yoshlar huquqlari to'g'risidagi BMT

konventsiyasini qabul qilish taklifi ilgari surilgani katta ahamiyatga ega. Prezidentimiz tomonidan kelajak avlod tarbiyasiga berilayotgan katta e'tibor ta'lim tizimi va pedagoglar zimmasiga ulkan vazifalarni yuklaydi. Bu vazifalarni amalga oshirish chuqur bilim va katta mahoratni talab etadi. Ta'lim tizimiga yangiliklarni olib kirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalardan unumli foydalanish bugungi kun ta'limi oldiga qo'yilgan muhim vazifalardir.

Darhaqiqat, innovatsion pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonining unumdorligini oshiradi, bolalarning mustaqil fikrlash jarayonini shakllantiradi, bolalarda bilimga ishtiyoq va qiziqishni oshiradi, bilimlarni mustahkam o'zlashtirish, ulardan amaliyotda erkin foydalanish ko'nikma va malakalarini shakllantiradi.

Innovatsion pedagogik texnologiyaga asoslangan ta'lim jarayonida pedagog faoliyati va bola faoliyati doirasi aniq belgilanadi, ta'limni tashkil etishning aniq texnologiyasi ko'rsatiladi. Bolaning ongi va tafakkuri endi shakllanib kelayotgan maktabgacha yoshda o'qituvchining mahorati, uni innovatsion pedagogik texnologiyalarni ta'lim jarayoniga mohirona tadbiq eta olishi, ta'limning yangi-yangi yo'l va usullarini izlashi, pedagogik tajribalardan ijodiy foydalana olishi juda muhimdir. Shuning uchun ham bo'lajak maktabgacha ta'lim yo'nalishi o'qituvchilarini kelgusi faoliyatga tayyorlashda, pedagogik texnologiyalarni amaliyotga tatbiq etishga tayyorlash bugungi ta'limning oldiga qo'yilgan talablardan biridir.

Chunki innovatsion pedagogik texnologiyalar, birinchidan, bolalarni bilim, ko'nikma va malakalarini oson va qiziqib o'rganishlari uchun imkoniyat yaratsa, ikkinchidan, o'qituvchining ham professional o'sishiga, ham ma'naviy rivojlanishiga yordam beradi.

Hozirgi kunda ta'lim mazmuniga alohida e'tibor qaratilib, innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida o'quv jarayonining samaradorligini oshirish maqsadida pedagogik texnologiyalardan, axborot kommunikatsiya vositalaridan keng foydalanilmoqda.

Bolalarni maktabga tayyorlashda ularning dunyoqarashini kengaytirish, bilimlarni keng va oson o'zlashtirish maqsadida innovatsion pedagogik texnologiyalarning usul, vosita va shakllarini to'g'ri tanlab, ulardan foydalanish muhim sanaladi. Mashg'ulotlarni tashkil etishda pedagogik texnologiyalarning ko'pgina metodlaridan foydalaniladi.

Bola hayotida maktabgacha ta'lim davri muhim o'rin tutadi. Shu bois maktabgacha ta'lim davri ta'lim jarayonidagi eng mas'uliyatli davrdir. Bu paytda bolaning savodi chiqishi bilan birga, uning dunyoqarashi shakllanadi, tafakkur qilish malakasi rivojlanadi.

Bu davrda bolaning zihnini o`stirishga qaratilgan har bir mashg`ulot bola aqlining tarkib topishi va rivojlanishiga katta ta`sir ko`rsatadi. Shuning uchun ham bolalarni maktabga tayyorlashda, avvalo, ta`lim jarayonini qiziqarli, ta`sirli qilib tashkil etishga, motiv hosil qilish va uni rivojlantirishga e`tibor qaratish lozim. Chunki bu muddat bolaning o`yin faoliyatidan aqliy faoliyatga, ya`ni o`quv faoliyatiga o`tganligi bilan xarakterlanadi.

Bolaning o`quv faoliyatini rivojlantirishda turli o`yinlardan foydalanish katta ahamiyat kasb etadi. Bolalar o`yin orqali o`z bilimlarini mukammallashtiradilar va uni chuqur o`zlashtiradilar. Shu jihatdan qaraganda, ta`lim jarayonida qo`lanadigan didaktik o`yinlarning roli beqiyosdir. Didaktik o`yinlar ta`lim jarayoni samaradorligini oshiradi, ta`lim jarayonida o`quvchilar faolligini, o`qish motivlarini rivojlantiradi. O`qish motivlari ta`lim jarayonini pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etishda ham muhim o`rin tutadi.

Hozirgi davrda innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida ta`limni tashkil etishga katta e`tibor qaratilmoqda.

Innovatsion pedagogik texnologiya bolalar qobiliyati, imkoniyati va ehtiyojlarini hisobga olgan holda, ta`lim shakllarini amalga oshirish uchun ko`zlangan natijaga erishishda eng qulay yo`l va usullarni tanlash va ishlab chiqish mahorati ekan, u haqiqatdan ham ta`lim jarayoni unumdorligini oshiradi, bolalarning mustaqil fikrlash jarayonini shakllantiradi, bolalarda bilimga ishtiyoq va qiziqishni oshiradi, bilimlarni mustahkam o`zlashtirish, ulardan amaliyotda erkin foydalanish ko`nikma va malakalarini shakllantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Avliyoqulov N.X., Musaeva N. Pedagogik texnologiyalar. Toshkent-2008-yil
2. Avliyoqulov N.X. Zamonaviy o`qitish texnologiyalari – Toshkent, 2001
3. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta`limda innovatsion texnologiyalar. T.;, 2008-yil
4. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Tarbiyada innovatsion texnologiyalar. T.;, 2010-yil
5. Mallayev O. Yangi pedagogik texnologiyalar. T. 2000-yil